

○ Afdøde »frihedskæmpere« mindes på store murmalerier som ovenstående. Til højre i billedet ser man ud på Shankill Road, som er hovednerven i den protestantiske del af det vestlige Belfast. De britiske flag skyldes fejringen af Orange Day den 12. juli.

Belfast - i krig og fred

Hovedstaden i Nordirland bærer stadig præg af spændingerne mellem protestanter og katolikker her mere end 20 år efter fredsftalen blev indgået

TEKST OG FOTO: HENRIK KØHLER
redaktion@midtjyllandssavis.dk

Belfast sommeren 1980. Står med spejlrefleks-kameraet rettet mod en engelsk soldat. Han er på det modsatte fortov 8 – 9 meter fra mig. Igennem søgeren ser jeg, at han hæver sin riffl og sigter direkte på mig. Det giver et sug i maven. Det er vist en duel jeg står til at tabe. Jeg sænker hurtigt kameraet og forsøger at falde i med omgivelserne.

Et par timer senere har jeg fokus på en grøn pansret mandskabsvogn omkring 25 meter væk. En soldat står ud af køretøjet og vinker mig hen. Det er svært at ignorere, men da jeg virker tøvede, går han selv hen imod mig med en attitude, der ikke er til at tage fejl af. Jeg havde ikke tænkt på, at de sidder og holder

skarpt øje med gadelivet inde fra vognen gennem deres sprækker! Soldaten i camouflageuniform og skråhue er godt bevæbnet: »Did you take a picture of that vehicle, Sir?«, fremturer han og ser meget determineret ud.

Jeg tænker på det sidst eksponerede stykke af min filmstrimmel, billede nr. 37, som sjovt nok, må formodes at forestille en britisk PMV. Den truende type foran mig, forlanger nu kameraet åbnet og filmen taget ud. »No sir, I was just looking through the viewfinder«. Jeg forsøger at virke overbevisende og efter to minutter, der føles som en halv time, får jeg lov til at passere gaden. Efter de to oplevelser er der noget som siger mig, at de britiske soldater ikke synes om at blive fotograferet.

Dublin lufthavn 2019 - 39 år senere

I et pludseligt anfald af selvmedlidenhed, spørger jeg den unge rødhårede biludlejer, om han egentlig nogensinde har prøvet at skulle køre i højre side.

Han smiler indforstået et par sekunder og svarer så: »Ja, én gang. Det var til gengæld fra New Jersey til Manhattan og jeg anede ikke, at man måtte svinge til højre for rødt i USA!«.

»Hvordan var det«, spørger jeg. »Det var

frygteligt!« falder svaret prompte. I en rum tid, ryger han helt ud af bookingsituationen og mindes tydeligvis den pågældende dag i New York. Da han igen bliver nærværende, tilføjer han trøstende: »Men i Irland vil I ikke have problemer«.

Vores familie må dog have hjælp af en medarbejder for at få åbnet bagagerummet og for at få den store Opel startet. Omsider får vi os bøvet ud af lufthavnsområdet med gearstangen i venstre hånd, - den hånd som mine børn har forsynet med et elastikarmbånd med teksten: »Drive on the left«.

Den første time skifter min kone gear, medens jeg koncentrerer mig om resten, - især at blive i venstre side af vejen, samt at holde tilbage for trafik fra højre i et utal af rundkørsler. Efter en times tid passerer vi grænsen til Nordirland. Der er ingen synlig grænse, men km/t skifter til miles og euro bliver £.

Vi har booket et byhus i Belfasts protestantiske bydel på nr. 7 Donegal Av. Huset er udvendigt omkring fire meter bredt, som alle de andre byhuse. Det er til gengæld langt. Når man står i det smalle køkken ser man direkte ud på en mur, helt dækket af et stort afskallet naivistisk maleri af en strand med palmer i

skrigende gule, orange, blå og grønne farver. Det er vildt kitchet og også lidt sjovt.

Det lidt slidte kvarter er befolket af mange forskellige nationaliteter. I lygtepælene og fra private hjem blaffer Union Jack som tegn på at den store protestantiske festdag 12. juli er lige på trapperne.

Gigantisk bål af euro-paller

Jeg har sat mig for, at børnene skal opleve muren i det vestlige Belfast med det lidt løjrlige navn »Peace wall«, som deler det katolske kvarter fra det protestantiske. I hele den protestantiske del af byen der bygget gigantiske bål af euro-paller, som skal futtes af ved midnatstide den 11. juli.

Vi passerer et af disse på en tom grund. Det er cirka dobbelt så højt som et gennemsnitligt parcelhus og ca. 8-9 meter i diameter. Det er malet i de britiske blå/røde farver og øverst vajer den engelske banner hvidt med rødt kors. Møbler og andet, delvist brændbart skrammel ligger og spærrer til pladsen. Jeg er kun nået få skridt ind på grunden før et par 13-14 årige knægte kommer frem fra deres skjul, den ene med en øl i hånden. De to holder vagt ved bålet og jeg tilbydes en slurk af dåseøllen. De er

her for at republikanere ikke skal komme og tænde bålet i utide. Jeg spørger, hvad de gør med flagene på toppen når der sættes ild til herligheden.

»Så fjerner vi dem og sætter det irske op i stedet«, lyder svaret. Der hentes et par friske dåseøl fra deres lille shelter, hvor to store læderlæneste optager hele pladsen. De to stiller velvilligt op til fotografering foran pallerundtårnet. Snart er vi fremme ved Shankill Road som har stået model til mange optøjer under »The Troubles«. Store gavlmalier vidner om tiden og gør indtryk, med bevæbnede, maskerede sortklædte mænd, tåregas og bål og heftige slogans om aldrig at glemme martyrene og fortiden.

Bufferzone mellem bydele

Faktisk skal vi kun tilbage til 18. april i år hvor den 29-årige journalist Lyra McKee blev dræbt af såkaldte »The new IRA«. Bevægelsen har dog senere undskyldt drabet. McKee var politisk aktiv på flere fronter blandt andet i forbindelse med homoseksuelles rettigheder. Peace Wall er vi også forbi. Den blev opført som en bufferzone mellem den katolske og den protestantiske bydel for at minimere risikoen for konfrontationer. Den er udstyret med store jernporte som kan lukkes automatisk og er 5,5 meter høj, så det er sværere at kyle molotovcocktails og andet skyts hen over. I hver ende af muren ligger en befæstet politistation.

Området minder sine steder lidt om Berlin før murens fald. Vi slutter udflugten med et besøg på pubben »Mountain view Tavern«. Det er tid for de unge piger til at smage deres første Guinness. Guinness er en gudedrik, men nok mest til det modne publikum.

På to storskærme kører hhv. et opgør i cricket mellem Indien og Pakistan og noget hestevæddeløb. Vi er naboer til et selskab med blandt andet tre meget kraftige og højtrøstede damer, som spiller på hestene, mens snakken går, og øllet flyder. Ak ja, den pubkultur! Hvor-

for har vi ikke sådan noget derhjemme? Det er voldsomt hyggeligt, - også selvom der ikke er view til noget mountain.

Titanic-museet

Intet besøg i Belfast uden at se Titanic-museet.

Her er man er meget grundig med at se studiekort fra de unge piger, medens under-tegnede, som er 63, kommer ind som 60-årig senior uden dokumentation og fru, som er 52, bliver også ved samme lejlighed til senior. Det sidste er årsag til megen moro i familien, og det er tæt på, at hun går hen til den unge mand og forlanger oprejsning, selvom det koster nogle pund ekstra.

Den sagnomspundne damper blev bygget her i byen i 1909-11 og behøver vel ellers ingen nærmere præsentation. »The Titanic experience« (museet) stod færdigt i 2012 og kan ligne stævn, af et kæmpemæssigt skib eller et isbjerg. Der bruges megen tid og plads til den ingeniørmæssige bedrift, det var at bygge et skib af den størrelse, men tingene sættes også ind i et kulturhistorisk perspektiv. En ting, der står tilbage i erindringen, er en genskabelse af de små snævre rum, hvor drenge bankede tre millioner rødglødende nitter i skroget. To bankede på skift på den ene side af stålpladen og en holdt imod på den anden. De fleste blev hurtigt stokdøve af det arbejde. Der ryger godt 700.- kr. på besøget, selv med to seniorer og studerende, men hvem ved om der går 39 år før man kommer igen.

Min kone og jeg tager en aftenrundtur i kvarteret og ser ved den lejlighed et bål af paller kun 200 meter fra, hvor vi bor. Der er allerede nogle, som har tændt et bål halvejs ude på gaden. En af politiets vidne pansrede landrovare er på pletten og snakker med folk. Asfalten bliver odelagt, men de får lov til at fortsætte. Vi møder bilen flere gange og fornemmer, at ordensmagten gør et nummer ud af at være synlige på denne aften.

Min kone og yngste datter forlader huset kl.

: fakta

NORDIRLAND

Nordirland: 1,87 millioner indbyggere. 14.139 kvadratkilometer (1/3 af DK)

The Troubles: Den borgerkrigslignende periode fra 1968 - 98, der medførte 3500 dræbte. Konflikten var mellem protestanter og katolikker, og gik ud på om Nordirland skulle være en del af Republikken Irland eller Storbritannien. Den blev afsluttet med indgåelsen af Belfastaftalen 10. april 1998.

Brexit: Folk i Nordirland holder vejret i spænding over, hvad der vil ske, hvis/ når Storbritannien trækker sig ud af EU. Hvis det sker, kan den såkaldte »bløde grænse« mellem dem og Irland blive forvandlet til EU's ydergrænse med skærpet kontrol til følge. Det er mange irere og nordirere ikke interesseret i. Det er også foreslået, at Nordirland bliver i EU sammen med republikken.

12 th. of july: Datoen i 1690 hvor Vilhelm af Oranien besejrede den afsatte Jakob d. 2.s katolske tropper i slaget ved Boyne.

23:40 for at se det store bål blive tændt. Et par unge fyre kravler op og tømmer flere dunke med benzin ned mellem pallerne og tænder så med en lang pind, der er omviklet med lagner. Ilden får hurtigt fat og folkemængden må snart rykke adskillige meter væk fra det brændende inferno. Det er faktisk ret skræmmende. Flammehavet står op i over 15 meters højde.

En del af tilskuerne har fået rigeligt inden for vesten. Det er helt utroligt at myndighederne giver lov til at brænde af så tæt på beboelser. Forsamlingen rykker tilbage fra den voldsomme varmeudvikling i flere omgange. Det er dog lykkes at overbevise bålbyggerne om at fjerne billedæ fra bålene de sidste par år

○ Et ud af 60 militaristiske bands marcherer forbi på protestanternes festdag den 12. juli. Busstoppestedet i baggrunden er helt svøbt ind i Union Jack flag.

○ Værftsarbejdere poserer under Titanics tre skruer før skibet bliver søsat. Bygningen af damperen var en enorm ingeniørmæssig bedrift for 110 år siden.

p.g.a. udvikling af giftig røg, men ellers er der frit slag, - også til gamle polstrede sofaer og cykler. I avisen den følgende dag kan vi læse, at der har været færre brande som følge af bålene end normalt.

12. th. of july

Vi tømmer lejligheden på Donegal nr. 7 og begiver os ned mod centrum. Møder snart folk i farverige uniformer og med øl og trommer i hånden. Vi finder et sted med interimistisk afspærring, hvor vi kan regne ud at optøget kommer forbi og får plads på første parket. I guidebogen advares om, at man skal være opmærksom på uroligheder og hurtigt søge væk, hvis der sker.

Vi udser os en Kentucky Fried Chicken 10 meter væk, som vi kan søge tilflugt i. To trinde unge kvinder i orange kjoler med sløjfer i håret i britiske farver, stiller sig op bag os. På modsatte side af vejen er et busstoppested totalt dekoreret med Union Jack-bannere. Havestole, farverige hatte og rigeligt med cider og dåseøl på sidelinjen. Efter 40 minutter kommer optøget endelig. Forrest typisk en tamburmajor eller stortromme, så en hær af farverige uniformerede fløjtenister og trommeslagere. Et stort banner med Vilhelm af Oranien eller et med navnet på den pågældende afdeling af Orange Ordenen. Ældre velklædte logemedlemmer med orange skråbånd.

Snart begynder børnene at plage om at komme videre. Efter 15 - 18 rimeligt enslydende grupper er jeg også klar til afgang. Man forstår godt, at det har virket stærkt provokerende på katolikkerne når 12. juli optøget ved tidligere lejligheder, har taget en afstikker gennem deres kvarter. Den følgende dag kan vi læse i avisen, at optøget har bestået af 60 orkestre. På vej tilbage vil jeg tage et billede af familien foran et Jesus-skilt på en bygning. En mand kommer springende og stiller sig an. Han får naturligvis lov til at komme med på billedet. Hallojsa, der er byfest!

○ Betjentene i en pansret politibil taler med personer, der har tændt et interimistisk bål midt på gaden. De får lov til at fortsætte!

○ Opel'en holder parkeret foran den gigantiske mur, der deler den protestantiske fra den katolske befolkning i det vestlige Belfast.